

[Arbejdsministeren.]

ring af unge, som ungdomsloven frembyder, og har herved lagt vægt på, at uddannelseslovens hele opbygning og administration kun tager sigte på det rent erhvervsuddannende for voksne arbejdere med arbejdsmæssig erfaring.

Udvalget peger dels på de unge, som har forladt skolen tidligt, og som uden støtte i en senere erhvervmæssig uddannelse har svært ved at vinde en fastere tilknytning til et erhverv, dels på den gruppe af unge, der på grund af personlige og sociale vanskeligheder og svag skolemæssig og uddannelsesmæssig baggrund klarer sig dårligt på arbejdsmarkedet selv under gode beskæftigelseskonjunkturer.

Jeg tillader mig at henvise til udvalgets indstilling med hensyn til de enkelte forslag til en forbedring af mulighederne for at imødekomme behovet i samarbejde med nogle af de større specialarbejderskoler.

Et mindretal — der i øvrigt er enig med flertallet — mener, at ungdomsloven bør ophæves, og at disse ungdomsforanstaltninger fremtidig bør have hjemmel i et særligt kapitel i loven om erhvervmæssig uddannelse af ikke-faglærte.

Regeringen er enig med udvalget i de anførte betragtninger om behovet for at videreføre og omlægge lovens uddannelses- og stabiliseringsforanstaltninger i nær sammenhæng med uddannelsesordningen for voksne ikke-faglærte. Regeringen er ligeledes enig med udvalgets flertal i, at det vil være hensigtsmæssigt at søge udvalgets forslag om et sådant samarbejde afklaret, inden man skrider til en revision af loven. Man vil i den forbindelse tage spørgsmålet op om henlæggelse af administrationen af statens arbejdstekniske ungdomsskoler til uddannelsesrådet for ikke-faglærte arbejdere.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om universiteternes udbygning.

Folketinget har i samlingen 1965-66 og 1966-67 haft anledning til at beskæftige sig med problemer vedrørende universitetsudbygningen i forbindelse med lovforslagene om universitetscentre. Disse lovforslag blev imidlertid ikke færdigbehandlede, bl. a.

fordi man afventede fremkomsten af skitsen for udbygningen af de højere uddannelser i tiden indtil 1980. Planskitsen, som blev offentliggjort i juni 1967, er det første forsøg på at foretage en bred og sammenhængende vurdering af de mange problemer, som rejser sig i forbindelse med udbygningen ikke blot af vore universiteter, men de højere uddannelsesinstitutioner i det hele taget.

Alle de spørgsmål, der knytter sig hertil, vedrører ikke blot fremskaffelse af lokaler og lærerkræfter, hvad der i sig selv er en vældig udfordring, men vedrører også reformer af uddannelsernes indhold og opbygning, således at det er nødvendigt at anskue de højere uddannelser under en bredere synsvinkel, end vi traditionelt er vant til. Planskitsen rejser alle disse problemer og peger på en række muligheder, men de endelige løsninger forudsætter institutionernes aktive medvirken, og undervisningsministeriet har derfor anmodet institutionerne om at tage disse problemer op på basis af planskitsen og snarest fremkomme med konkrete indstillinger om disse spørgsmål.

Der rejser sig her et vigtigt spørgsmål i den generelle målsætning: skal man udbygge med henblik på at sikre alle egnede adgang til en højere uddannelse efter lyst og evner, eller skal man planlægge efter samfundets behov?

Over for den sidste løsning står den kendsgerning, at udviklingen går så hurtigt, at ingen i dag kender samfundets behov om bare 10 eller 20 år, og allerede af den grund er det farligt helt at basere sig herpå. Det har hidtil været en anerkendt målsætning, at lyst og evner må være afgørende. Og det bør det stadig blive. Men forsigtige skøn over samfundets udvikling og behov må naturligvis indgå i vejlednings- og rådgivningsarbejdet ved valg af uddannelse. I øvrigt viser det sig, at de unges studievalg hurtigt påvirkes af tendenser i „markedsudviklingen“. Det centrale må derfor være fleksibilitet i uddannelsessystemet også på de højere niveauer, og denne fleksibilitet må kombineres med udstrakte muligheder for videre- og efteruddannelse. Det er en udvikling, som ikke bare er et dansk fænomen. Man møder de samme tendenser i praktisk talt alle lande. Diskussionerne står ikke, om man skal fremme en sådan udvikling, men derimod

[Undervisningsministeren.]

om, hvorledes man skal gøre det som en nødvendig forudsætning for ikke blot økonomisk, men også social og kulturel fremgang.

Det er derfor for regeringen ganske klart, at samfundet i egen interesse må sætte en betydelig andel af sine ressourcer ind på disse områder. Og det er som et led i denne opfattelse, at dette forslag fremsættes. Det har været et gennemgående træk i folketingets tidligere behandling af disse problemer, og det er nu også stærkt understreget af planlægningsrådet, at en løsning af de tre bestående universiteters forhold er den mest presserende opgave.

I Odense må der tilvejebringes lokaler til det universitet, som er startet i henhold til loven af 1964. I Århus er de fleste bygninger af nyere dato, men rammerne for Århus universitets virksomhed er sprængt, og i København er situationen den, at en lang række lokaler er utidssvarende, og dette universitet må som det mest specialiserede og på grund af befolkningsfordelingen bære hovedbyrden af den stigende tilgang af studerende.

Regeringen har derfor fundet det bydende nødvendigt allerede i denne folketingssamling at få fastlagt en bevillingsramme, som kan sikre disse universiteters udbygning til midten af næste årti — uanset at der, ikke mindst for Københavns Universitet, foreligger en række forudsætninger, som endnu ikke er klarlagt. Der er bred enighed om, at de lægevidenskabelige undervisnings- og forskningsinstitutter ved Københavns Universitet fortsat må placeres i området omkring Rigshospitalet, og Blegdamshospitalet er erhvervet netop med henblik herpå. Tilsvarende bør visse af de biologiske fagområder fortsat være placeret i området ved Nørre Fælled og den botaniske have. Sammenhængende hermed er det forudsat, at den naturhistorisk-geografiske faggruppe overtager Polyteknisk Lærestalts hidtidige lokaler ved Sølvtorvet og på Øster Vold.

Det er også en udbredt opfattelse, at man ikke kan basere de humanistiske, dette ord taget i vid forstand, fagområders fremtid på en „indre byplan“. Der er derfor nedsat et snævert udvalg med repræsentanter for undervisningsministeriet, Københavns kommune og boligministeriet med henblik på

at belyse de senest opståede muligheder i København. Resultatet forudsættes at foreligge i løbet af sommeren, således at der i næste folketingssamling vil kunne foreligge forslag om planerne for den videre udbygning af Københavns Universitet og dermed hørende arealerhvervelser.

Jeg finder det væsentligt i forbindelse med dette lovforslag også at fremhæve universiteternes betydning som forskningsinstitutioner. Forskningen er nødvendig allerede af hensyn til undervisningens standard, men har herudover sin selvstændige betydning. Det er i alle lande i øjeblikket et mål i sig selv at udbygge forskningen, hvis værdi for samfundsudviklingen bliver stadig mere åbenbar. Det skal derfor understreges, at det er vigtigt at skaffe plads til de mange nye studerende, der melder sig til uddannelserne, men at det også er vigtigt, at forskningen stadig sikres rimelige arbejdsvilkår.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Landbrugsministeren (Peter Larsen): Her ved har jeg den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

Ved lovforslaget søges de fornødne midler til gennemførelse af udlånsvirksomheden til det nævnte formål stillet til rådighed for finansåret 1968-69.

Lovforslaget har været fremsat i folketinget den 8. december 1967 (sp.2176-2177), men nåede ikke at blive behandlet, inden valget blev udskrevet. Forslaget fremsættes nu på ny med følgende ændringer:

I det forslag, der blev fremsat i folketinget den 8. december 1967, var rådighedsbeløbet til udlån foreslået fordelt således, at 23 mill. kr. stilledes til rådighed efter reglerne i kap. IV til opførelse af arbejderboliger for arbejdernes regning, medens 2 mill. kr. foresloges stillet til rådighed efter reglerne i kap. VI til opførelse af arbejderboliger for landmandens regning. Jeg har imidlertid fundet det rigtigst, at rådighedsbeløbet ligesom i finansåret 1967-68 fordeles således, at 22 mill. kr. stilles til rådighed efter reglerne i kap. IV og 3 mill. kr. efter kap. VI.

I § 5 er renten for lån efter kap. IV forhøjet fra en effektiv rente på 3½ pct. p. a. til 5 pct. p. a. Under hensyn til den ændring,